

78 Doplnovačka - legenda hádanková

Komentář k doplňovačce je v záhlaví pdf 75. Jednotlivé stránky jsou věnovány vpisovanému znaku (pdf 75), křížování (pdf 76 a 77), legendě (pdf 78 a 79), typu políčka (pdf 80 až 83) a směru vpisování (pdf 84 až 92).

Hádkanková doplňovačka (pdf 4/4 a 6) je křížková úloha, která využívá slovní hádanku. V případě, že k vyplnění každého políčka jsou dvě možnosti (legendy), jedná se pak o křížovku - úlohy 4 a 5.

V hádankách (článek 18, pdf 4) je základním stavebním kamenem **náznak**, **jádro** a **pomocný výraz** „P“. Vztah mezi náznakem a jádrem určuje **druhová operace** a **pomocný výraz**. Schematicky to lze znázornit takto:

NÁZNAK + DRUHOVÁ OPERACE = JÁDRO - zkráceně: **N + DO = J**

Hádkanky, které používají pomocné výrazy, vedou zpravidla k úlohám s úplným křížováním (tedy ke křížovkám, pdf 4/1 až 3).

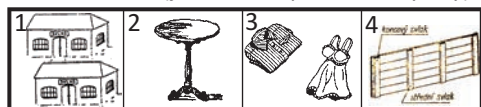
NÁZNAK + POMOCNÝ VÝRAZ „P“ = **JÁDRO** - zkráceně: **N + P = J**

Skládací hádkanky (čtvercovka, rámcovka aj.) se mohly zařadit mezi křížkovkové úlohy díky zapojení tajenky. Hádkanky proměnové (mutační - záměnka, permutační - vsuvka, tvaroslovné - pádovka, kompoziční - citoslovka) se objevují především v typu legendy - tato skutečnost se objeví i v nadpisu a luštitel se s nimi setkává zřídka. Pro využití hádkanky v křížkovkové úloze však platí dodržování délky samohlásek (v námětu hádkanky tomu tak není).

Americký herec, režisér a scenárista (Alan) PÍSMENNÁ PŘÍSUVKOVÁ DOPLŇOVAČKA (1)

VODOROVNĚ (náznaky - pětispisemenné výrazy): 1. Přednosti. - 2. Domácky Anatol. - 3. Náční k oraní. - 4. Soupravy železničních vagonů tažených po kolejích.

VODOROVNĚ (jádra - šestispisemenné výrazy):

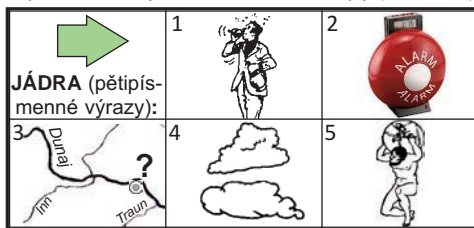

1					
2					
3					
4	S	V	L	A	K

Řešení: Sklady, svatky - Alda.

Zlatoplodá palma PÍSMENNÁ OBLOŽKOVÁ DOPLŇOVAČKA (2)

VODOROVNĚ (náznaky - třípisemenné výrazy): 1. Hlas osla. - 2. Úzkonosá opice. - 3. Důrazný zápor. - 4. Korýš. - 5. Prkenné stropy (nářečně).

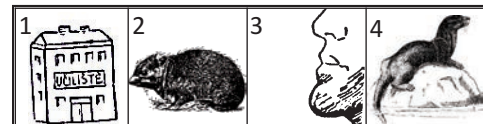

1	P	I	J	A	N
2	A				
3	L				
4	M				
5	A				

Řešení: Píjan, alarm, Linec, mraky, atlas - areka.

Český malíř (Josef) PĚTIPÍSMENNÁ POSUNKOVÁ DOPLŇOVAČKA (3)

VODOROVNĚ (náznaky):

VODOROVNĚ (jádra): 1. Cyklista (slangově). - 2. Milenec (zastarale). - 3. Mužské jméno. - 4. Sarmaté.

1					
2					
3					
4	K	A	L	A	N

Řešení: Škola-kolař, daman-aman, brada - Radan, kalan-Alani - Lada.

Vepsané výrazy v obrázcích lze chápat jako pomůcku, respektive jako návod na luštění. Příklad k luštění lze umístit i do podnadpisu úlohy, podobně jako u křížovky s protivkovou legendou (pdf 30/3).

Autor by měl také pamatovat na to, aby celou úlohu měl možnost doložit i méně zkušený luštitel - výčet shluků, z kterých jsou složena jádra - vpisované výrazy (podobně pdf 1/6 aj.).

U každého typu křížkovkové úlohy lze vysledovat její rozšíření. V případě použití hádkankové legendy jsou asi dobře luštitelné úlohy, ve kterých autor využívá jen jeden druh hádkanky, například přesmyčku (často se objevuje i v televizních soutěžích), pdf 4/2. Naopak úloha 5 je určena především pro hádankáře, protože každá hádanka má svá pravidla pro tvorbu, a to především novější druhy (prvkovka aj.).

Podřád všežraví zahrnuje deset nadčeledí, která mají jen odborná (latinská) pojmenování. Do nadčeledi Cleroidea patří pestrokrovečnickovití, bradavičnickovití aj. V nadčeledi Cucujoidea jsou sluněčka, lesákovití, (viz tajenku), lesklecovití aj. Všežraví jsou největší a nejrozšířenější podřád brouků (na 325 000 druhů řazených do více než 150 čeledí) obsahující suchozemské i sladkovodní, masožravé, býložravé, saprofágní i parazitické brouky.

SVISLE (jádra - šestispisemenné výrazy, v závorce je druh hádkanky):

PÍSMENNÁ HÁDKANKOVÁ KŘÍŽOVKA (5)

Vzorec pro tvorbu hádanek: **Pomocný výraz + náznak = jádro**

SVISLE (náznaky - čtyřpisemenné výrazy): 1. Nízká karta. - 2. Podoba. - 3. Kusy uhlí. - 4. Korálový ostrov. - 5. Subtropické ovoce. - 6. Kanony. - 7. Český slavista (Bohuslav). - 8. Ženské jméno. - 9. Letovisko na Azurovém pobřeží. - 10. Šance. - 11. Moderní. - 12. Říční delfin. - 13. Obský losos. - 14. Sen (řídce).

															B
															R
															S
															N
															Í
															K

Pomůcka (výčet shluků, z kterých jsou složena jádra - vpisované výrazy): ACHI, AMA, ASK, BAL, BRS, BYL, BRO, CIT, ÉLA, ETA, HLY, ICE, IČI, INA, KOP, LAN, LEK, NED, NIE, NÍK, OČN, OVÍ, PRO, SMA, TOL, TRU, TUI, VAR.

Řešení: Brosma, cítvar, truhly, amatol, baillí, Neděla, Achilek, bylina, očnice, Prokop, lanoví, tuiňe, asketa, brsník, asketa, brsník, asketa, bylina, cítvar, truhly, amatol, baillí, Neděla, Achilek, bylina.